

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Oslo, 13.09.2021

Deres ref.:
20/435

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/7334

Saksbehandler:
Helga Gunnarsdottir

Høring - Endring i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Miljødirektoratet viser til deres brev av 1. juli 2021. Vi takker for at vi fikk en utsettelse av høringsfristen til 16. september.

Om høringsforslaget og begrunnelse for endring

Høringen gjelder følgende endringer i forskriften om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 4 tredje og fjerde ledd:

Dagens ordlyd:

Det kan ikke gis tilskudd dersom det foretas inngrep som forringer kulturlandskapet. Dersom annet regelverk ikke er til hinder for det, kan kommunen likevel forhåndsgodkjenne inngrepet dersom det avhjelper betydelige driftsmessige ulemper.

Det kan ikke gis tilskudd dersom det ikke er etablert vegetasjonssoner mot vassdrag med årssikker vannføring. Vegetasjonssonen skal være tilstrekkelig bred til å motvirke avrenning til åpent vann under normal vannføring. Sonen må være på minst 2 meter målt fra vassdragets normalvannstand, og kan ikke jordarbeides.

Foreslås endret til:

Tilskuddet kan avkortes dersom det på arealet foretas inngrep som forringer kulturlandskapet. Dersom annet regelverk ikke er til hinder for det, kan kommunen likevel forhåndsgodkjenne inngrepet dersom det avhjelper betydelige driftsmessige ulemper.

Tilskuddet kan avkortes dersom arealet ikke har vegetasjonssone på minst 2 meter mot vassdrag med årssikker vannføring, målt fra vassdragets normalvannstand. Vegetasjonssonen kan ikke jordarbeides.

Landbruks- og matdepartementet begrunner endringen med at innspill tyder på at dagens bestemmelse i liten grad er håndhevet av forvaltningen, og at dette kan ha gått på bekostning av de hensyn regelverket er ment å ivareta. En viktig grunn til manglende håndheving er at

konsekvensen av brudd er at hele AK tilskuddet avslås. Slik forskriften er formulert gis det ikke rom for skjønn hvor forvaltningen vurderer om inngrepet er stort eller lite. Departementet nevner også at samme type inngrep kan føre til ulik reduksjon avhengig i størrelsen på AK-tilskuddet dvs. at et beskjedent inngrep kan føre til uforholdsmessig stor reaksjon for foretak med høyt tilskudd.

Departementet viser også til at dagens tredje ledd retter seg mot inngrep som ikke er regulert av annet regelverk og at disse kan følges opp med en skjønnsmessig avkortning etter PT-forskriftens § 11.

Departementet vil vurdere om det er behov for endring i jordlova hvor det kan bli aktuelt å løfte dagens krav til selvstendige krav i lov eller forskrift.

Miljødirektoratet vurdering

Miljødirektoratet har forståelse for flere av departementets argumenter for å endre ordlyden. Det er særlig bekymringsfullt at brudd på vilkårene ikke fører til reaksjon. Vi er derfor positive til at det i forslaget legges opp til bruk av avkortning med det formålet at det faktisk skal føre til en reaksjon ved brudd. Vi mener imidlertid at ordlyden *kan avkortet* er for svak og må endres til *skal avkortet* i begge leddene.

LMD begrunner noe av behovet for endring slik: *Et beskjedent inngrep kan med andre ord føre til en uforholdsmessig stor reaksjon for foretak med høyt tilskudd. I et slikt tilfelle, vil det av hensyn til likebehandling være krevende å avslå tilskudd for andre og tilsvarende inngrep selv om størrelsen på areal- og kulturlandskapstilskuddet skulle være mindre.*

Miljødirektoratet er av den oppfatning at avkortninga skal stå i forhold til både inngrepets alvor og *størrelsen* på den enkeltes AK-tilskudd. Vi er kjent med at et av eksemplene det refereres til dreier seg om en produsent som mottok over 1 million i tilskudd. For vedkommende vil en avkortning på 100.000, tilsvarende under 10% av tilskuddet, bli en beskjeden "straff" mens for en produsent som mottar 200.000 i tilskudd vil avkortning på 100.000 frata vedkommende 50% av tilskuddet. Etter vår mening bør avkortningen både graderes etter alvorlighetsgrad, og utgjøre en prosentandel av tilskuddet.

Forslaget om endring i fjerde ledd er mer omfattende. Det er foreslått er tilsvarende endring som i tredje ledd når det gjelder avkortning, se våre tidligere merknader. I tillegg foreslås det, etter vårt syn, en omfattende endring i definisjon av vegetasjonssone. Miljødirektoratet mener det er uheldig at definisjonen endres, og etter vårt syn svekkes, nå som det er økt oppmerksomhet rundt viktigheten av vegetasjonssoner i arbeidet med å nå miljømålene i vannforskriften, Oslofjordplanen og den kommende restaureringsstrategien. Vi mener at ordlyden i definisjonen skal beholdes slik den er og eventuelt vurderes i den bebudede revisjonen av jordlova. Vi mener det også er viktig å se på definisjonen i sammenheng med både vannressursloven og plan- og bygningsloven. Vi foreslår at det i tillegg til jordarbeiding presiseres at det ikke skal slås, sprøytes eller gjødsles i sonen.

Miljødirektoratet mener at det er uheldig at vegetasjonssonen defineres etter normalvannstand. Dette fordi det vil avhenge av elva/bekkens bredde og utforming hvor godt definisjonen treffer. Hvis vassdragene er store og eller kantene er slake vil en slik definisjon i mange tilfeller føre til at jordbruksproduksjonen foregår helt inntil elve-/bekkekanten. I disse tilfellene vil 2 meter "målt fra vassdragets normalvannstand" kun være inn til kanten og ikke føre til en "buffer" mellom jordet og vassdraget som motvirker avrenning, slik intensjonen er. Derfor er det også viktige at nåværende ordlyd beholdes da forvaltningen fortsatt vil måtte vurdere hva som er "tilstrekkelig bred". Vi foreslår derfor ikke endring i definisjonen nå, men ser et behov for at det gjøres i en eventuell revisjon av jordlova. Inntil så skjer et det viktig at det gis veiledning i hvordan ordlyden er å forstå og skal praktiseres.

Miljødirektoratets forslag til ny § 4 tredje og fjerde ledd

Tilskuddet skal avkortes dersom det på arealet foretas inngrep som forringer kulturlandskapet. Avkortningen skal graderes etter alvorlighetsgrad og utgjøre en prosentandel av tilskuddet. Dersom annet regelverk ikke er til hinder for det, kan kommunen likevel forhåndsgodkjenne inngrepet dersom det avhjelper betydelige driftsmessige ulemper.

Tilskuddet skal avkortes dersom det ikke er etablert vegetasjonssoner mot vassdrag. Vegetasjonssonen skal være tilstrekkelig bred til å motvirke avrenning til åpent vann under normal vannføring. Sonen må være på minst 2 meter målt fra vassdragets normalvannstand, og kan ikke jordarbeides, slås, sprøytes eller gjødsles. Avkortningen skal graderes etter alvorlighetsgrad og utgjøre en prosentandel av tilskuddet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Line Fjellvær
seksjonsleder

Helga Gunnarsdottir
seniorrådgiver II

Kopi: Klima- og miljødepartementet

